Alin Ozinian – ‘Cumhuriyet’ tartışmalarının hatırlattıkları…

Posted on 11/12/2021

Cumhuriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Aykut Küçükkaya istifa ettiğini “28 yıllık gazetem Cumhuriyet’e, ‘VEDA’ zamanı. İşten atılan 8 arkadaşımla ilgili karardan geri dönülmediği için gazetemden ve 3 buçuk yıldır büyük bir onurla yürüttüğüm genel yayın yönetmenliğinden istifa ediyorum. Cumhuriyetçiler hepinizi çok seviyorum. Sen çok yaşa Cumhuriyet” cümleleri ile açıkladı.

İstifaya neden olan süreç Küçükkaya’nın anlattığına göre, Cumhuriyet Vakfı Başkanı Alev Coşkun ve şirket yönetimi tarafından 15 Aralık 2021 tarihine kadar kendisinden “en az 15 kişiyi” işten çıkarmasını istemesi ile başlıyor.

“Böylesi bir isteği yerine getirmem, kabul etmem imkansızdı” diyen Genel Yayın Yönetmeni, yazı işleri ekibi, servis müdürleri ve şeflerin imzasıyla kararın gözden geçirilmesi, gerekirse yöneticilere 2022 yılında zam yapılmaması talebiyle bir mektup kaleme aldıklarını, ancak bu mektubun dikkate alınmadığını ve 8 meslektaşının 29 Kasım 2021 tarihinde şirket yönetim kurulu kararıyla gazeteden kovulduğunu, kararın geri alınması için Alev Coşkun’a yazılı olarak başvuruda bulunduğunu ama bunun da kabul edilmediğini anlattı.

Durum böyle olunca, Küçükkaya işten atılan 8 kişi ile ilgili bir gelişme yaşanmadığı için istifa etmeyi uygun bulmuş.

Tüm bu “gelişmelerin” ardından “Eski Cumhuriyeti” anılmaya, onun farkı, duruşu anlatılmaya başlandı. Cumhuriyet gazetesinin misyonu, amacı, kuruluş felsefesi uzun uzun açıklandı bazı köşe yazılarında. Hiç biri Matosyan Matbaasına kadar geriye gitmiyordu, ben

de “fırsattan istifade” onu anlatmayı düşündüm bugün, madem konu “Cumhuriyet”.

Cemal Paşa’nın torunu gazeteci yazar Hasan Cemal “1915: Ermeni Soykırımı” adlı kitabında ailesine verilen, şu an hâlâ Ermenilerin yoğun olarak yaşadığı Kurtuluş’taki konaktan bahseder. Güzel bir pasajdır, okumanızı öneririm.

Hasan Cemal, aynı kitapta çok az insanın bildiği bir yaraya daha parmak basar. Cumhuriyet’te çalıştığı yıllarda öğrendiği bir gerçeği, Matosyan Matbaası’nı anlatır:

“Nadir Nadi şöyle anlatırdı: Matosyan’ın sahibi yurtdışına kaçtıktan sonra babama satıldı matbaa. Atatürk gazete için çok acele ediyordu. Avrupa’dan bir makine getirtmeye kalkışsanız uzun zamana gereksinme duyulacaktı. Oysa el altında ve boş duran bir makine vardı.”

Genç Cumhuriyet’in ‘gözde’ gazetecisi, Mustafa Kemal’in en yakınındaki isimlerden biri olan Yunus Nadi, 1924 senesinde ele geçirdiği matbaa için bir miktar para ödedikten sonra ödeme yapmamış, üstelik devlete ödediği paranın kendisine derhal verilmesini dahi talep etmiş. Zira makinelerin tesliminden kısa bir süre sonra bilinmeyen bir sebeple yangın çıkmış, çıkan yangında her nasıl olmuşsa matbaa makinelerinin demir aksamlarından dahi geriye en ufak bir iz bulunamamış.

Matosyan Matbaası’nda bulunan her türlü demirbaş ve kişisel eşyayı satışa çıkaran Yunus Nadi, elde ettiği ganimeti en ufak parçasına kadar değerlendirmiş, hatta Matosyan’ın kütüphanesindeki kitapları dahi Millî Eğitim Bakanlığı’na satmış; sonrasında bu kitaplar Gazi Eğitim Enstitüsü’ne verilmiş.

Dönemin Tanin Gazetesi’nin verdiği haberde, Matosyan’ın kitaplığının değerinin bile tek başına, Yunus Nadi’nin Matosyan Matbaası için devlete ödemeyi taahhüt ettiği miktardan daha fazla olduğuna dikkat çekilmişti.

Döneme ait tapu kayıtlarının 2005 yılında, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün Türkçeleştirerek, bilgisayar ortamına aktarmak girişimi, Milli Güvenlik Kurulu Seferberlik ve Savaş Hazırlıkları Planlama Daire Başkanlığı'nca böyle bir girişimin ülke menfaatleri açısından sakıncalı olduğunu belirtmesi ile, başarıyla engellenilmişti. İttihatçı yapılanmanın karanlık geçmişini korumayı hedefleyen ve başarılan bu hamleyi de hatırlamakta yarar var.

Osmanlı'nın en önemli matbaalarından biri olan Matosyan Matbaası bir rejimin bekçiliği yapan Cumhuriyet Gazetesi'ne çevrilirken, Kasapyan ailesinin el konulan evlerinden biri Çankaya Köşkü'ne dönüştürülmüştü. Kısacası yeni kurulan Cumhuriyet, sadece Ermenilerin acıları, kayıpları üzerine değil, bizzat mülkü ve hakkı üzerine de kurulmuştu…

1921'de Divan-ı Örfi Mahkemesi'nde, tehcirde katliamlara emir verdiği için suçlu bulunup idam edilen Urfa Mutasarrıfı Nusret Bey ile aynı gerekçe ile idam edilen Boğazlayan Kaymakamı Kemal Bey'in önce 'milli şehit' ilan edilmesi, ardından da ailelerine 'Emval-i Metruke' faslından maaş bağlanması işte bu planlandığı asla kabul edilmeyen "Ermeni kaderinin" en zalim anlarından biriydi.

1927'deki kararname ile Boğazlayan Kaymakamı'nın ailesine İstanbul'da Ermenilerden kalan 20 bin lira değerinde gayrimenkul tahsis edildi.

Tehcir suçlusu ilan edilen Urfa Mutasarrıfı Nusret Bey'in geride bıraktığı ailesine Ermenilerden kalan mallar verildi. Tahsisler bununla kalmadı, tehcirde en kanlı eylemlere imzasını atmış kişilerden Teşkilat-ı Mahsusa liderlerinden Dr. Şakir, Diyarbakır Valisi Dr. Reşid ve Tiflis'te suikasta uğrayan Cemal Paşa'ya hatta Paşa'nın yaveri Nusret Bey'in ailelerine de Ermeni malları verildi.

Gaspa dönüşen Emval-i Metruke kanunu sonrasında, Cumhuriyet'in temel taşı olan Ermenilerin kapitali, gelecek yıllarda Rum ve Musevi mallarıyla birlikte, Varlık Vergisi ve 6-7 Eylül olaylarıyla Türkleştirilmeye devam edildi, 1974'te vakıf mallarına el konulması,

ziyafetin büyük son lokması oldu…

Son günlerde Cumhuriyet Gazetesi'nin ilkeleri, kuruluş felsefesi anlatılırken, benim de aklıma ister istemez bunlar geliyor, yazmak istedim…

Kaynak: kronos34.news